

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогічної та вікової психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор з науков.-педагогічної і
випускничої роботи та рекрутингу
проф. Фаврилюк С. В. *[Signature]*
Протокол № 2 від 18.10. 2017 р.

КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

Підготовки бакалавра
Спеціальності 053 Психологія
Освітньо-професійної програми Психологія

Луцьк – 2017

**Програма корекційно-реабілітаційної практики підготовки бакалаврів
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія
за освітньо-професійною Психологія**

Розробник: Гошовська Д.Т. кандидат психологічних наук, доцент

Рецензент: Федотова Т.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри
загальної та соціальної психології і соціології

**Програма практики затверджена на засіданні кафедри педагогічної
вікової психології
протокол № 1 від 30 серпня 2017 р.**

Завідувач кафедри:

Гошовський Я.О.

**Програма практики схвалена науково-методичною комісією факультету
психології протокол № 1 від 4 вересня 2017 р.**

**Голова науково-методичної
комісії факультету** Іванашко О.Є.

**Програма практики схвалена науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки**

I. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОПИС КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання за навч. планом 2017р.
Кількість кредитів – 3	галузь знань: 05 соціальні та поведінкові науки	Нормативна
	спеціальності: 053 Психологія	
Загальна кількість годин – 90 годин	Психологія	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		8-й
	Бакалавр	Самостійна робота – 84год.
		Консультації -6 год.
		Вид контролю: Залік (8с.)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	галузь знань: 05 соціальні та поведінкові науки	Нормативна
	спеціальності: 053 Психологія	
Загальна кількість годин – 90 годин	Психологія	Рік підготовки:
		5-й
		Семестр
		10-й
	Бакалавр	Самостійна робота – 78год.
		Консультації -12 год.

		Вид контролю: Залік (10 семестр)
--	--	-------------------------------------

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання на базі «Молодший спеціаліст»
Кількість кредитів – 3	галузь знань: 05 соціальні та поведінкові науки	Нормативна
	спеціальності: 053 Психологія	
Загальна кількість годин – 90 годин	Психологія	Рік підготовки:
		3-й
		Семестр
	Бакалавр	6-й
		Самостійна робота – 78год.
		Консультації -12 год.
		Вид контролю: Залік

2. Мета та завдання корекційно- реабілітаційної практики:

2.1. Метою корекційно-реабілітаційної практики є: поглиблення теоретичних знань, які студенти отримали протягом навчання в університеті; формування у студентів вмій та навичок розробки та впровадження психокорекційної роботи, оволодіння методами та формами її проведення; ознайомлення студентів з основними формами та напрямками роботи психолога; спостереження та участь за проведенням консультативної, психокорекційної та просвітницької роботи психолога.

2.2. Основними завданнями є:

- опрацювання наукової та методичної психологічної літератури з питань теорії і практики корекційно-реабілітаційної діяльності;
- ознайомлення студентів з базовою установою, визначеною для проходження практики;

- ознайомлення студентів з основними формами корекційної роботи психолога;
- вивчення робочого графіка психолога;
- складання студентами орієнтовного плану роботи та його узгодження з керівником практики і психологом установи;
- спостереження за проведенням консультативної роботи психологом;
- спостереження за веденням консультацій психологом;
- допомога в оформленні протоколу консультативної бесіди;
- спостереження за поведінкою психолога та клієнта під час проведення консультації;
- заповнення щоденника спостережень після консультації;
- спостереження за проведенням психокорекційної роботи психолога, складання плану корекційної роботи;
- проведення індивідуальних та групових консультацій під керівництвом психолога;
- участь у роботі тренінгової групи (можливість розігрування певної ролі за завданням психолога);

2. КОМПЕТЕНЦІЇ

За результатами практики студенти будуть компетентними у таких питаннях: **знати:**

- Основні методи психологічної корекції (індивідуальних, сімейної, групової) в роботі з хворими та психологічного консультування з урахуванням нозологічної і вікової специфіки;
- Методи індивідуального, групового та сімейного консультування з урахуванням вікової специфіки при вирішенні задач психопрофілактики;
- Засоби відновлюючого навчання;
- Основні підходи до організації психотерапевтичного середовища та проведення особистісно - та професійно зорієнтованих тренінгів.
- Головні методичні прийоми та принципи психологічної допомоги особам з різноманітними психологічними проблемами.

уміти:

- формувати цілісне уявлення про систему корекційно-реабілітаційної роботи закладу, засвоєння основних принципів діяльності психолога у закладах корекційно-реабілітаційного спрямування;
- володіти практичним досвідом корекційно-реабілітаційної роботи з конкретною категорією об'єктів професійної діяльності (діти різних вікових категорій, батьки, педагоги).

- володіти навиками усвідомлення та аналізу потреб дитини-інваліда та його батьків, дитини з відхиленнями у поведінці;
- визначати основи організації роботи психолога під час взаємодії з іншими спеціалістами (лікарі, психологи, вчителі, працівники органів внутрішніх справ) для налагодження соціальної взаємодії дитини зі суспільством;
проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою діяльність;
- планувати заняття відповідно до навчального плану закладу і на основі його стратегії;
- забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами;
- розробляти й проводити різні за формою заняття найбільш ефективні при роботі з конкретною категорією досліджуваних;
- ясно, логічно викладати зміст матеріалу, опираючись на знання і досвід;
- відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.

3. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Термін	Зміст роботи	Зміст консультації методиста
I тиждень	Проведення ППД з використанням методів дослідження, вивчення історії хвороби та анамнезу, проведення клін. інтерв'ю. Робота супервізором: при проведенні консультативної роботи або групової психокорекції чи реабілітації. Форма звіту: Запис консультативної сесії або сеансу групової роботи та їх аналіз.	Визначення схеми аналізу, допомога у формулюванні психологічної проблеми та психологічної гіпотези.
II тиждень	Розробка програми психокорекційної роботи у поширеному випадку Форма звіту: Програма психокорекційної та реабілітаційної роботи	Визначення мети психокорекційної роботи, пошук оптимальних шляхів (методів, форм) її досягнення.

III тиждень	Робота під наглядом: впровадження програми психокорекційної та реабілітаційної роботи Форма звіту: Власний аналіз проведеної роботи (письмовий звіт) та характеристика методиста- керівника.	Спостереження за роботою з психокорекції та реабілітації, її аналіз (2 сеанси)
IV тиждень	Аналіз проведеної психо- корекційної роботи. Проведення повторного ППД, оцінка ефективності психокорекційного впливу. Написання звіту.	IV тиждень

3. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Програма вивчення особистості досліджуваного, структури порушень і механізмів їх компенсації, соціальних позицій та рольової поведінки в різних групах, отримання даних для функціонального діагнозу і динамічна корекція їх з урахуванням задач і результатів реабілітації. Вивчення індивідуальних особливостей та психічного розвитку дитини.
2. Соціально-психологічне дослідження спілкування, взаємин в сім'ях і в групах та їх динаміки в процесі корекційно - реабілітаційної роботи.
3. Дослідження терапевтичного середовища та розробка психологічних рекомендацій щодо його оптимізації.
4. Психологічні ігри – руханки на розвиток емоційно – вольової сфери
5. Заняття на покращення адаптації (наприклад - «Вчимося працювати дружно»)
6. Тренінгове заняття (наприклад - «Дозволь собі бути щасливим» тренінг спілкування; тренінг ефективної соціальної взаємодії; тренінг підвищення впевненості в собі; тренінг зниження тривожності та подолання страхів; тренінг розвитку навичок емоційної саморегуляції; тренінг креативності; тренінг асертивності; тренінг самоствердження; тренінг особистісного росту), Тренінгове заняття на профілактику суїцидальної поведінки, девіантної, злочинної (наприклад - «Життя найвища цінність»)

Вимоги до звіту:

Звіт про підсумки практики повинен бути зданий на протязі тижня після її закінчення, оформлений у окрему папку - документів, який повинен містити:

1. Запис консультативної сесії та сеансу групової психокорекційної роботи з її аналізом.
2. Програми з психокорекційної та реабілітаційної роботи.
3. Характеристика з місця проходження практики з аналізом роботи студента та під контролем методиста з проведення психокорекційної реабілітаційної роботи з підтвердженням установи, де відбувалася практика.
4. Підтвердження підсумків практики передбачає наявність підтвердження результатів роботи: відео- чи аудіозапис.

5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Після завершення практики і отримання відгуку від керівників щоденник практики здається на кафедру. Захист звіту практики проводиться у вигляді співбесіди з керівником практики від кафедри.

Підсумкова оцінка формується наступним чином:

№	Вид контролю	Кількість балів за вид контролю
1	Заповнення щоденника практики	10 балів
2	Оцінка керівника практики від бази практики	20 балів
3	Представлення матеріалів роботи, згідно індивідуального плану (програма вивчення особистості досліджуваного, соціально-психологічне дослідження спілкування, розробка психологічних рекомендацій)	60 балів
4.	Оформлення і захист звіту з практики	10 балів
	Всього	100 балів

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка
----------------	--------

за всі види навчальної діяльності	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного

6. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності студентів та написання наукових робіт / Укладач О. Є. Іванашко. – Луцьк, РВВ «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 60 с.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дьячков А. И. Аномальные дети и особенности их обучения и воспитания (Общие проблемы дефектологии) / Дьячков Александр Иванович. - М., 1969. - 16 с.
2. Діти з особливостями розвитку в звичайній школі [автор-укладач Л.В.Туріщева]. – Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 111, [1] с. – (Серія «Психологічна служба школи»).
3. Діти з особливими потребами в школі: Психолого- педагогічний супровід / Романова О. та ін.. – К.: Шк. Світ, 2011. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
5. Кабанов М. М. Психосоциальные факторы в реабилитации больных / М. М. Кабанов. - М., 1986. - 240 с.
5. Обухівська А. Г. Психологу про дітей з особливими потребами у загальноосвітній школі / Обухівська А., Ілляшенко Т., Жук Т. – К.: Редакція загальнопед. газет, 2012. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
6. Організаційно-методичні основи медико-соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями здоров'я / Р. О. Моїсеєнко, В. Б. Педан, В. В. Бережний [та ін.] // Соціальна педіатрія. Випуск III. Збірник наукових праць. - К. : Інтермед, 2005. - С 24-29.
7. Селиверстов В. И. Комплексная медико-педагогическая работа с детьми-логопатами / В. И. Селиверстов, Ю. С. Марголис // Воспитание и обучение детей с расстройствами речи. - М.: Просвещение, 1968. - С. 8-30.
8. Филичева Т. Б. Логопедическая работа в специальном детском саду / Т. Б. Филичева, Н. А. Чевелева. - М.: Просвещение, 1987. -156 с.
9. Шеремет М. К. Актуальні проблеми спеціальної освіти / М. К. Шеремет// Науковий часопис. 36. наукових праць. - К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007.-№ 7.- С. 79-81.
10. Романовська Д.Д. Психологічний супровід процесу інтеграції у суспільство дітей з особливими потребами / Д.Д. Романовська // Психологічний та соціально-педагогічний супровід навчання і виховання «особливої дитини» у школі: метод. посібник / за ред. Д.Д. Романовської, С.І. Собкової. – Чернівці: Технодрук, 2009. – С. 104-109.

11. Чеботарьова О.В. Методичні рекомендації з досвіду роботи щодо організації та проведення індивідуального навчання вдома з учнями, які мають вади у психічному чи фізичному розвитку. / Чеботарьова О.В. – К., 2000. – 32 с.

ДОДАТКИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ЗВІТ

проходження корекційно-реабілітаційної практики у

_____ (база практики)

з _____ по _____ 20__ року

студент__ групи _____

спеціальності 053 Психологія

факультету психології та соціології

(прізвище, ім`я, по батькові)

Індивідуальний план роботи (орієнтовний)

1 Настановча конференція з питань організації та проведення корекційно-реабілітаційної практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки. Узгодження прав та обов'язків усіх учасників практики – студентів, керівників, керівників від баз практики. Ознайомлення з порядком проведення практики, звітною документацією, порядком ведення щоденника, відпрацювання пропусків. Уточнення завдань роботи.

2 Знайомство з установою: приміщення, ділянка, розміщення та обладнання класних кімнат тощо. Розмова з керівником закладу. Обговорення особливостей організації роботи, складу працівників: адміністрація, педагогічний колектив, обслуговуючий персонал, соціально-психологічна служба. Знайомство з психологом, соціальним педагогом. Аналіз його кабінету, облаштування, відповідність з нормативними вимогами. Обговорення та уточнення плану роботи на час практики

3 Вивчення нормативно-правової основи діяльності психолога в установі. Знайомство з документацією, яку веде психолог (план роботи, графік, журнал обліку щоденної роботи тощо). Спільна робота студентів з психологом, вивчення основних груп учнів, які потребують соціально-педагогічної допомоги та підтримки, їх особових карток. Оформлення документації.

4 Самостійна робота студентів або спільна робота з психологом – проведення різних напрямів, форм та методів діяльності відповідно до завдань. (Чітко прописати що заплановано на кожен день) На останній день роботи в установі: Підведення підсумків роботи в установі. Обговорення результатів виконаної роботи. Здійснення студентами самоаналізу власної діяльності, вироблення рекомендацій щодо удосконалення практики. Підведення підсумків практики. Проведення підсумкової конференції (круглого столу) студентів з керівниками практики. Виступи студентів, презентація власної діяльності під час проходження практики. Аналіз та оцінка діяльності студентів. Вироблення рекомендацій щодо подальшого удосконалення завдань, змісту та організації практики.

Пропонований план має рекомендаційний характер, в його зміст вносяться зміни залежно від особливостей, потреб закладу, діяльності, яку виконує практичний психолог у закладі

Корекційно-абілітаційна діяльність

Цей напрям є центральним у роботі з дітьми-сиротами раннього віку, які мають психофізичні вади розвитку. Вихідними його даними є результати психодіагностичного обстеження. Зміст, форми і методи

корекційно-виховної та абілітаційної роботи повинні забезпечувати цілісний вплив на особистість дитини.

Корекційно-виховна робота традиційно орієнтована на формування та розвиток пізнавальної, емоційної, вольової та соціальної сфер особистості. Її зміст випливає з цілей і завдань корекції та абілітації і визначається робочою програмою та індивідуальним планом корекції та розвитку особистості кожної дитини-сироти (ІПР). Реалізація цієї програми здійснюється шляхом включення дитини у різні форми спілкування та діяльності. Це можуть бути: спеціальним чином організована з урахуванням розвивального ефекту ігрова діяльність, спеціальні корекційні заняття з формування навичок емоційної взаємодії, спілкування, співпраці з дорослим, формування зорових і слухових орієнтовних реакцій, поведінки, локомоторних функцій, самосвідомості та ін. У процесі такої взаємодії у дітей-сиріт поступово не лише розвиватиметься пізнавальна сфера, але й розширюватиметься досвід соціальних відносин. Корекційно-розвивальна робота здійснюється у формі індивідуальних і групових занять по корекції і розвитку, а також у формі тематичних психологічних тренінгів, розроблених для дітей, що мають східні поведінкові проблеми.

Психокорекційна робота орієнтована на вирішення конкретних проблем, пов'язаних з вторинними порушеннями в розвитку дитини. Основним її інструментарієм є корекційні методики і технології, які дають змогу моделювати ситуації, в яких найбільш повно задіяні сфери особистості дитини, що потребують корекції.

Психокорекційна робота здійснюється у двох формах — індивідуальній і груповій. Корекційна робота із дітьми може бути індивідуальною, підгруповою (3-5 дітей) чи груповою (8-12). Також корекційна робота проводиться з батьками та педагогічними працівниками. Вибір названих форм і добір корекційних методик визначаються конкретними завданнями, поставленими перед кожною дитиною.

Правила корекційно-розвивальної роботи психолога

- ✓ психолог не повинен здійснювати спеціальний корекційний вплив без твердої впевненості в причинах відхилень в розвитку дітей;
- ✓ простір корекційної роботи психолога в ДНЗ обмежений нормою та пограничними станом розвитку дитини при відсутності органічних та функціональних порушень;
- ✓ психолог в ДНЗ не має права змінювати індивідуальний розвиток дитини шляхом радикального корекційного втручання;
- ✓ в роботі з дітьми дошкільного віку не треба використовувати гіпнотичні та сугестивні засоби впливу, методи психотерапії, неадаптовані для дошкільного віку;

- ✓ психолог не повинен допускати ситуації, які негативно впливають на самооцінку дітей;
- ✓ інформацію, яку отримує психолог під час роботи з дитиною треба повідомляти батьками чи вихователям таким чином, щоб не уразити гідність дитини, не зашкодити їй.

Корекційний вплив може бути спрямований на пізнавальний, особистісно-емоційний, комунікативний, психомоторний розвиток, поведінкові реакції, вікову компетентність, довільну регуляцію з задачами адаптації до освітнього закладу, готовність до школи, стабілізацію емоційно-особистісних станів, структурування мислення, активізацію пам'яті, мовлення, регуляцію психомоторних функцій.

Оптимальна форма психокорекційного впливу на дошкільнят залежить від віку дитини, від її провідної діяльності. Корекційні засоби доволі різноманітні: зображувально-графічні, музично-рухові, предметно-маніпулятивні, вербально-комунікативні.

4. Консультування батьків (осіб, які їх замінюють) і співробітників, які беруть участь в обслуговуванні дітей-сиріт раннього віку з обмеженими можливостями.

Консультування батьків (осіб, які їх замінюють) і співробітників, що займаються соціальною абілітацією дітей-сиріт раннього віку, що мають вади психофізичного розвитку, є важливою умовою налагодження відносин і спільної співпраці в команді, з'ясування «точок дотику» у вирішенні завдань корекції, виховання та абілітації.

5. Діяльність з охорони здоров'я та безпеки життєдіяльності.

Охорона здоров'я дитини — найважливіше завдання всіх корекційно-абілітаційних заходів. Психолог повинен знати закономірності виникнення, перебігу і результат хвороби як базової передумови при визначенні та розробці основних підходів абілітації дитини. Щоб грамотно організувати корекційно-реабілітаційний процес, важливо враховувати компенсаторні механізми та особливості захисно-пристосувальних реакцій і перебудови динамічного стереотипу організму, їх вплив на процеси корекції й реабілітації. Необхідно усвідомлювати і передбачати як внутрішні, так і зовнішні чинники, що зумовлюють життєдіяльність організму дітей-сиріт з обмеженими можливостями здоров'я за ознакою аномалії.

Оздоровча робота передбачає розвиток і зміцнення фізичних сил і можливостей дитини.

Схеми аналізу установи (орієнтовні)

Схема 1.

1. Повна назва закладу, юридична адреса. Короткий опис установи (рік заснування, реорганізації, особливі дати тощо).
2. Склад адміністрації, соціально-психологічної служби (прізвище, ім'я, по батькові).
3. Аналіз плану роботи психолога (основні напрями, форми й методи роботи, врахування у плануванні особливостей закладу, його розташування, категорій учнів).
4. Аналіз основних груп та категорій дітей, з якими працює психолог
5. Зв'язки психолога з державними органами, громадськими організаціями, соціальними службами у вирішенні соціально-педагогічних проблем.

Схема 2.

1. Назва організації.
2. Адреса, телефон.
1. Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації).
2. Форма власності.
3. Джерела фінансування.
4. Нормативна база діяльності.
5. Задачі та функції служби.
6. Організаційна структура служби.
7. Штат працівників (кількість, посади і посадові обов'язки).
8. Психологічний портрет контингенту клієнтів.
9. Основні напрями, форми і методи роботи.
10. Діагностичні технології у роботі служби.
11. Об'єкти, організаційні форми, види технологій психологічної роботи.
12. Вертикальні та горизонтальні зв'язки у здійсненні соціально-педагогічної роботи.

Зміст і форми корекційно-розвивальної роботи з дошкільнятами (зразок)

Корекційна робота	Розвивальна робота
Психолог працює з програмами, націленими на розвиток та корекцію як окремих сторін психіки дитини, так і на розвиток особистості в цілому	
<p>Групова робота будується з групою з 3-5 дітей. Корекції підлягають діти які:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ мають порушення емоційного стану; ✓ надмірно вразливі, потребують профілактики нервових перевантажень; ✓ мають поведінкові розлади, несформованість розумових навичок 	<p>Робота може вестися з великою групою дітей (10-20 малюків). Розвивальні заняття охоплюють:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ пізнавально-розумову сферу (увага, пам'ять, мислення, уява); ✓ емоційно-вольову сферу; ✓ особистісну та комунікативну сфери
Індивідуальна робота з дитиною яка знаходяться у важкому психологічному стані проводиться з метою виявлення та усунення причин неблагополуччя	Основними завданнями є формування, розвиток, активізація пізнавальних процесів та здібностей дошкільнят
Індивідуальна робота з дитиною, яка має відхилення у поведінці та розвитку націлена сформованість у дітей адекватних поведінкових реакцій, розвиток у дитини розумових вмінь та навичок	Робота психолога направлена на вироботку певного стилю спілкування дорослих з дитиною, щоб компенсувати труднощі, зумовлені підвищеною збудливістю, надмірною чутливістю, втомлюваністю, пасивністю дитини
Для зняття психологічного напруження у дитини, усунення негативних переживань використовуються образотворчі завдання, етюди драматизації, рольові ігри, гімнастичні вправи тощо	Для профілактики у дітей труднощів у спілкуванні проводяться ігри, спрямовані на формування навичок поведінки, комунікативних умінь дітей
Корекція хибних особистісних установок дітей (невпевненість в собі, негативне ставлення до оточуючих, неадекватне реагування на невдачі, несформованість пізнавальних інтересів) націлена на організацію ігрової, комунікативної та пізнавальної діяльності таким чином, щоб небажані	Розвивальні заняття націлені на активний розвиток нахилів та здібностей дітей: творчих, розумових, рухливих тощо. Психологу необхідно забезпечувати психологічні умови для навчання дітей в гуртках та студіях, вести серед батьків та

<p>прояви реагування дитини не підкріплювалися, а відпрацьовуються нові поведінкові реакції</p>	<p>вихователів відповідну роз'яснювальну роботу. Психолог може сам вести гурткову роботу, якщо це співпадає з його нахилами та здібностями</p>
<p>Корекція неблагополучного психологічного стану дитини проводиться через встановлення ситуації довіри і надання дитині можливості повно виражати свої страхи, переживання, образи. Для цього використовуються гра, малювання, ліплення, розповіді, казки. Психолог повинен не переконувати малюка в необгрунтованості переживань, а надати можливість самостійно пережити та відпрацювати їх.</p>	<p>Психолог займається формуванням психологічної готовності дітей до шкільного навчання через розвиток компонентів шкільної зрілості:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ психофізичний розвиток; ✓ розумовий розвиток; ✓ комунікативний розвиток; ✓ мотиваційний розвиток; ✓ емоційно-вольовий розвиток

Форма проведення корекційного заняття (групова чи індивідуальна) залежить від специфіки націленості психокорекційного впливу, від наявності труднощів міжособистісного спілкування. Цикл занять може бути закритим (певна кількість занять, фіксована дата закінчення) та відкритим (без певної кількості зустрічей та дати закінчення). Тривалість циклу занять залежить від ефективності та результативності корекційного впливу на дітей.

Корекційно-розвивальна робота в ДНЗ являє собою диференційні цикли ігор, спеціальних і комбінованих занять, націлених на стабілізацію та структурування психічного розвитку дітей.

Практичному психологу, який працює з метою збереження «психічного здоров'я» дітей, паралельно з діагностично-корекційним циклом рекомендується організовувати психопрофілактичні заходи, які будуть охоплювати всі вікові групи дошкільного закладу, здійснюватись колективними зусиллями педагогів та психолога через сумісну діяльність.

ОСНОВНІ ВИДИ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ

Корекційно-розвивальна робота є одним із основних напрямків діяльності практичного психолога. Вона може проводитись у вигляді розвивальних і корекційних занять, тренінгів. Заняття розрізняються залежно від мети, завдань, вікової категорії учасників та мають свою структуру.

Розвивальне заняття спрямоване на розвиток актуальної зони дитини.

Мета: розвиток когнітивної сфери дитини (вмінь, навичок, пізнавальних процесів), загальних і спеціальних здібностей, емоційно-вольової сфери, етичних норм і правил поведінки. Розвивальні заняття проводяться індивідуально, в підгрупах (8—12 осіб) та у вигляді групової форми роботи (до 25 дітей) один раз на тиждень. Час занять визначається залежно від віку дитини (від 15 до 45 хв.). Віковий склад учасників: 2—15 років.

Корекційне заняття спрямоване на роботу над уже сформованою в дитини проблемою (наприклад, невідповідність рівня розвитку дитини психолого-педагогічним і віковим вимогам). Корекційне заняття може бути спрямоване на виправлення особливостей психічного розвитку, що перешкоджають оптимальному розвитку дитини, і її ефективній адаптації до життєвих умов.

Мета: виправлення особливостей психічного розвитку, що перешкоджають оптимальному розвитку дитини, її ефективній адаптації до життєвих умов. Ці заняття можуть проводитись як індивідуально, так і у підгрупах (кількість учасників від 5 до 12 осіб), не менше двох разів на тиждень. Час проведення: 30 до 60 хв. Віковий склад учасників: 3—15 років.

Тренінг — це ефективне навчання, цікавий процес пізнання себе та інших, спілкування, ефективна форма оволодіння знаннями, інструмент для формування змін і навичок, форма розширення досвіду.

Мета: вплив (сукупність різноманітних психічних впливів), спрямований на самопізнання та переосмислення сформованих уявлень про інших людей, оточення та життя в цілому, що приводить до самовдосконалення.

Форма проведення групова (7—15 осіб). Час одного заняття-тренінга — від 1,5 до 5 годин.

Термін проведення занять: 2—3 дні; 1—2 тижні. Тренінг призначений для роботи з психічно здоровими особистостями, здатними до самопізнання внутрішніх психічних актів і станів. Вікова категорія учасників: починаючи з 10 років.

СТРУКТУРА РОЗВИВАЛЬНИХ ТА КОРЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Розвивальне заняття складається з вступної, основної та заключної частин.

Вступна частина заняття містить привітання, з якого починається кожне заняття. Привітання виконує важливу функцію встановлення (на початкових заняттях) або підтвердження (на наступних заняттях) емоційно-позитивного контакту «психолог — дитина», формування в дитини спрямованості на однолітка та інтересу до нього. Вітання має бути адресоване кожному учаснику заняття без винятку, підкреслюючи тим самим його значимість. Ініціатива привітання на початковому етапі ігрових занять належить психологу. Важливо, щоб крім індивідуально орієнтованих вітань, на заняттях пролунало вітання всій групі, це допоможе об'єднати дітей, сприятиме формуванню почуття приналежності до групи.

Основна частина займає більшу частину заняття своїм змістом є реалізацією багатфункціональних технік, спрямованих на розвиток пізнавальних процесів, на формування соціальних навичок і на динамічний розвиток групи. Обов'язково спрямувати послідовність вправ з урахуванням чергування діяльностей, зміни психофізичного стану дитини (від рухливого до спокійного, від інтелектуальної гри до релаксаційної техніки; від простого до складного). Як правило, до одного заняття включають від 2 до 4 ігор (вправ).

Заключна частина заняття — це своєрідне підбиття підсумків, рефлексія заняття у двох аспектах: емоційному та змістовному (для дітей старшої й середньої ланки школи). Для дошкільників це буде виявлення емоційного стану на кінець заняття. Для підбиття підсумків наприкінці проводиться обговорення заняття, обмін враженнями, думками. Завершальним етапом є момент прощання.

По своїй суті корекційне заняття є більш складною формою розвивального, але воно має свої специфічні завдання та мету.

Психологічна корекція — це форма психолого-педагогічної діяльності спрямована на виправлення таких особливостей психічного розвитку, які не відповідають «оптимальній» моделі розвитку, нормі або віковому орієнтиру як ідеальному варіанту розвитку дитини.

Корекційне заняття відрізняється від розвивального за структурою.

При вітанні та прощанні краще використовувати промовлянку (— "речівку"). Бажано також з'ясувати емоційний стан кожної дитини на початку заняття.

Основною частиною стане відпрацювання проблемної ситуації. Ця частина — сукупність психотехнічних вправ і прийомів, спрямованих на вирішення завдань психокорекційного комплексу.

У заключній частині заняття обов'язково мають бути ігри для зняття емоційного й фізичного напруження. Слід також з'ясувати емоційний стан кожної дитини на кінець заняття.

Крім того, організація корекційної роботи для різних категорій дітей має свої особливості, залежно від яких буде змінюватися й сама структура заняття. Специфіка проведення корекційного заняття потребує від фахівця певних теоретичних знань і практичних навичок.

Індивідуальна картка дитини з особливими освітніми потребами

1. Відомості про дитину
ПІП дитини _____
Дата народження _____
Клас, садочок _____
Адреса _____
2. Соціальна характеристика родини
Мати _____
Батько _____
—
Опікуни _____
Інші члени родини _____

—
Житлово-побутові умови проживання: незадовільні, задовільні, хороші (*підкреслити*)
3. Категорія дитини за нозологією _____

—
Витяг з протоколу від _____ (*число, місяць, рік*)
Рекомендації _____ ПМПК

4. Сильні _____ сторони
дитини _____

5. Можливі ризики
когнітивні:
поведінкові:
емоційно-вольові:
6. Партнери супроводу
7. Особливі освітні потреби
Навчання за індивідуальною навчальною програмою, планом, скоригованою програмою (підкреслити)
8. Стиль навчання
Багатосенсорний, переважно слуховий, переважно кінестетичний, візуальний, переважно тактильний, інший (підкреслити)